

NOTAT

17. januar 2017

J.nr. 2016 - 7668

CAIJ
SHN/MOU

Notat til Folketingets Europaudvalg og Folketingets Beskæftigelsesudvalg om afgivelse af indlæg i EU- Domstolens præjudicielle sag C-517/16, Czerwiński

1. Indledning

En polsk appeldomstol har anmodet EU-Domstolen om at besvare tre præjudicielle spørgsmål i en sag om retten til overgangspension, der bl.a. rejser spørgsmål om sammenlægning af forsikringsperioder i andre EU/EØS-lande.

2. Sagens faktiske omstændigheder

Den 12. juni 2013 ansøgte Stefan Czerwiński, der er polsk statsboger, om overgangspension hos de polske myndigheder. Stefan Czerwiński fik afslag med den begrundelse, at han ikke havde dokumenteret, at han den 1. januar 2009 i 15 år havde udført arbejde under særlige vilkår eller af særlig art som omhandlet i den polske lov om overgangspensioner, og heller ikke havde dokumenteret den i loven krævede bidragsperiode og perioder uden bidrag på 25 år.

I begrundelsen for afgørelsen anførtes det, at der ikke er taget hensyn til Stefan Czerwińskis perioder med arbejde i andre EU/EØS-lande (bl.a. Norge og Tyskland), idet der ved fastlæggelsen af retten til den polske overgangspension og beregning af dennes størrelse ikke efter den polske lovgivning tages hensyn til udenlandske forsikringsperioder.

Stefan Czerwiński indbragte afgørelsen for de polske domstole. Han har i den forbindelse gjort gældende, at det er i strid med EU-retten, at det i forhold til retten til den polske overgangspension ikke er muligt at medregne forsikringsperioder i andre EU/EØS-medlemsstater.

På den baggrund har en polsk appeldomstol forelagt EU-Domstolen følgende tre præjudicielle spørgsmål:

– Må en national myndighed eller en national ret kontrollere en indplacering, der er foretaget i en erklæring som omhandlet i artikel 9 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) Nr. 883/2004 af 29. april 2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger, af en bestemt ydelse som en ydelse, der hører til en konkret gren af social sikring, som er nævnt i denne forordnings artikel 3?

– Er den overgangspension, som er reguleret i lov af 19. december 2008 vedrørende overgangspensioner (Republikken Polens lovtidende af 2015, pos. 965 med senere ændringer), en ydelse ved alderdom som omhandlet i artikel 3, stk. 1, litra d), i forordning nr. 883/2004?

– Er der ved manglende anvendelse af princippet om sammenlægning af forsikringsperioder (artikel 66 og 33. betragtning til forordning nr. 883/2004) på efterløn levet op til målsætningen om social tryghed, som følger af artikel 48, litra a), TEUF?

Det første og andet spørgsmål er ikke relevant i en dansk kontekst.

3. Beskæftigelsesministeriets interesse i sagen

Sagen rejser bl.a. spørgsmålet om, hvorvidt det er i overensstemmelse med TEUF artikel 48, at forordning 883/04 i artikel 66 udelukker det såkaldte 'sammenlægningsprincip' i artikel 6 ved vurderingen af ret til efterlønsydelse.

TEUF artikel 48 fastsætter de overordnede rammer for EU's regulering af social tryghed for vandrende arbejdstagere, selvstændige og pårørende, og bestemmelsen supplerer TEUF artikel 45 om arbejdskraftens fri bevægelighed.

Formålet med artikel 48 er at sikre, at arbejdstagere, selvstændige og deres pårørende ikke taber rettigheder som følge af, at de tager ophold og arbejde i en anden medlemsstat. Som følge af de sociale sikringsordningers indretning – typisk med bidragspligt over en vis periode - er det i TEUF artikel 48 forudsat, at der skal vedtages specifikke regler, som skal sikre "sammenlægning af alle de tidsrum, der i de forskellige lovgivninger tages i betragtning med henblik på at indrømme og opretholde retten til ydelser og på beregning af disse".

Forordning nr. 883/04 er udstedt med henvisning til artikel 48 TEUF og har til formål at koordinere medlemsstaternes lovgivninger om social sikring for personer, der benytter retten til fri bevægelighed inden for Unionen. Forordningen omhandler bl.a. ydelser ved alderdom og efterløn.

Forordningens artikel 6 indeholder et princip om sammenlægning af forsikringsperioder, der er tilbagelagt i andre EU/EØS-medlemsstater.

For så vidt angår efterløn fastslår forordningens artikel 66 imidlertid, at når en medlemsstat stiller krav om, at ret til efterløn er betinget af, at der er tilbagelagt f.eks. forsikrings- og beskæftigelsesperioder, finder artikel 6 om sammenlægning af perioder ikke anvendelse. Baggrunden for denne undtagelse er bl.a., at der kun findes lovbestemte efterlønsordninger i ganske få medlemsstater, som fremhævet i forordningens betragtning 33.

Efterlønsordningen i Danmark er en arbejdsmarkedspolitisk ordning, der giver personer med en langvarig tilknytning til arbejdsmarkedet mulighed for at trække sig helt eller delvis tilbage fra arbejdsmarkedet i årene op til folkepensionsalderen. I Danmark er der fastsat regler om medregning af forsikrings- og beskæftigelsesperiode fra andre EU/EØS-lande samt Schweiz, men ikke i det omfang, som en anvendelse af forordningens artikel 6 ville indebære.

På den baggrund er det Beskæftigelsesministeriets opfattelse, at der bør afgives indlæg i sagen, hvor fokus vil være på besvarelsen af det præjudicielle spørgsmål 3.

I indlægget argumenteres der for, at TEUF artikel 48 i TEUF ikke er til hinder for, at der for efterlønsordninger, fastsættes særlige regler for koordinering, der afviger fra princippet om sammenlægning i artikel 6 i forordning nr. 883/04.

Der vil i den forbindelse bl.a. blive argumenteret for, at ordningernes meget forskelligartede karakter gør det yderst vanskeligt at kordinere på anden måde end sket i artikel 66.